

تاریخچه سندیکای بیمه‌گران ایران

در کتابی که در پائیز ۱۳۸۴ به قلم سید محمود حسنی بهابادی ، به مناسب هفتادمین سالگرد تاسیس شرکت سهامی بیمه ایران ، توسط شرکت بیمه مذکور منتشر شده ، آمده که :

حدود ۲ سال پس از تاسیس شرکت سهامی بیمه ایران و حدود ۵ ماه پس از تصویب قانون بیمه ، در حالی که بیمه ایران تنها شرکت بیمه داخلی در کشور بود ، برای اولین مرتبه در تصویب نامه مورخ ۱۳۱۶/۰۷/۲۶ هیات وزیران ، تشکیل سندیکای بیمه‌گران ایران مطرح گردید و مقرر شد : " موسسات بیمه خارجی که در ایران کار می‌کنند ، باید عضویت سندیکا را قبول نمایند " .

تصویر این تصویب نامه [در پیوست ۱ آمده](#) و بر همان اساس " نظامنامه اساسی " که مشتمل بر ۱۶ ماده است در تاریخ ۱۳۱۶/۱۱/۱۶ توسط وزیر تجارت به شرکت سهامی بیمه ایران ابلاغ میگردد " که به موقع اجرا گذارده شود " .

نکات مهم این " نظامنامه اساسی " که متن کامل آن [در پیوست ۲ آمده](#) ، چنین است :

- کلیه موسسات بیمه داخلی و خارجی (مشغول به کار در ایران) " اجباراً عضویت سندیکا را دارا خواهند بود " ؛
- از جمله وظائف سندیکا " تنظیم بیمه نامه‌ها و تعرفه‌های متحدالشکل " می‌باشد که " پس از تصویب وزارت تجارت " رعایت آن توسط کلیه موسسات بیمه ، اجباری است ؛
- تمرکز اطلاعات مربوط به بیمه از جمله وظائف سندیکا شناخته شده است ؛
- ساختار سازمانی سندیکا چنین است :
 - مجمع عمومی اعضا ؛
 - رئیس سندیکا ؛
 - دفترخانه .

مجمع عمومی سالی چهار مرتبه تشکیل میشود . رئیس سندیکا از بین مدیران یکی از شرکتهای بیمه فعال در ایران و به نمایندگی از وزارت تجارت از طرف وزارت مذکور منصوب میشود . دفترخانه سندیکا ، یک رئیس موظف دارد که از طرف مجمع عمومی انتخاب میشود ؛

- در حالی که هر یک از اعضا ، یک رای دارند ، اما حق عضویت (سهمیه اعضا) به تناسب " عواید غیر خالص سال قبل " تعیین خواهد شد .

در همان کتاب آقای حسنی آمده است که :

هیات مدیره بیمه ایران در گزارش عملکرد سال ۱۳۱۷ در رابطه با بحث تقلیل تعرفه حق بیمه و تنظیم بازار بیمه ، به مجمع عمومی شرکت چنین گزارش می‌دهد :

"... برای خدمت به اقتصاد کشور، شرکت جدیدی نمود که نرخ بیمه‌های مختلف را تا حد امکان تنزل دهد و بیمه را ارزان در دسترس عموم قرار دهد. در نتیجه تاسیس سندیکای بیمه‌گران ایران که به موجب آئین نامه مصوب هیات وزیران، عموم شرکت‌های مقیم ایران اجباراً عضو آن می‌باشند، این منظور عملی گردید. بدین قرار که شرکت سهامی بیمه ایران در سندیکا پیشقدم وضع بیمه نامه‌ها و تعرفه‌های متحدالشکلی گردید که به وسیله تمام شرکت‌های بیمه یکسان اجرا شود. مخصوصاً در تنظیم این تعرفه جدید نمود که نرخ‌های نازلی وضع گردد. لازم است در این جا از حسن تفاهم و موافقتی که عموم شرکت‌های بیمه در پیشرفت این مقصود شرکت سهامی بیمه ایران ابزار داشتند، قدرانی شود. مثال‌های زیر نشان می‌دهد که تا چه میزان تخفیف در نرخ بیمه داده شده است:

- نرخ بیمه خانه دارای ساختمان درجه اول با سقف آجری که سابقاً هزاری ۱/۸۷۵ ریال بوده، فعلاً هزاری شش دهم ریال دریافت می‌شود: یعنی نرخ کنونی از ثلث نرخ سابق هم کمتر است.
- نرخ بیمه اتومبیل سواری که سابقاً ۳/۵٪ بود، فعلاً ۲٪ است ..."

از این به بعد، سابقه‌ای در دسترس نیست تا این که در جلسه مورخ ۱۳۳۱/۰۹/۱۲ هیات وزیران، آئین نامه‌ای به شماره ۲۵۲۲۶ تصویب می‌شود (پیوست ۳) که حتی قبل از آن که در ماده ۱۰ کلیه موسسات بیمه که در ایران کار می‌کنند را مجبور به "عضویت سندیکای بیمه‌گران ایران" کند، در ماده ۶ آورده که "ترقی نرخهای بیمه در هر مورد باید با تصویب سندیکای بیمه‌گران ایران صورت گیرد".

هر چند در مقاله "سندیکای بیمه‌گران ایران را بشناسیم" (پیوست ۴) که در نشریه ویژه سندیکا (مورخ ۱۳۵۰) چاپ شده، آمده که اساسنامه سندیکا در سال ۱۳۴۲ تهیه و به تصویب وزارت اقتصاد رسید، اما دیگر اطلاعی در دست نیست تا آن که جلسه عمومی سندیکای بیمه‌گران ایران در تاریخ ۱۳۴۴/۱۲/۱۱ تشکیل می‌شود و از صورتجلسه آن (پیوست ۵) معلوم می‌شود که در جلسات قبلی، دکتر فرهنگ مهر (مدیر عامل وقت شرکت بیمه ایران) بعنوان رئیس انتخاب شده و بنابراین برای سایر مقامات رای‌گیری می‌شود. از جمله نکات حائز اهمیت این صورت جلسه این است که:

- قرار می‌شود در صورتی که سندیکا به ثبت نرسیده، به ثبت برسد؛
- محلی برای فعالیت‌های سندیکا "تاسیس" شود؛
- در مورد تاسیس انستیتوی بیمه مطالعه شود؛
- میزان کارمزد مربوط به ۲۵٪ اتکائی اجباری (که در آن تاریخ به شرکت بیمه ایران واگذار می‌شد) افزایش یابد؛
- به بیمه اجباری "حوادث شخص ثالث" (که در حدود سه سال بعد قانونی می‌شود) اشاره می‌گردد؛
- (و از همه جالب تر) وقتی بحث از تاسیس یک شرکت بیمه اتکائی توسط اعضا، طرح می‌شود، یکی از اعضا متذکر می‌شود که "رقابت و نرخ شکنی به زیان همه ما است و در حکم تیشه به ریشه زدن است." و ادامه می‌دهد که "پیشنهاداتی دارند که به موقع عرضه خواهد شد."

از آن "پیشنهادات" و اثرات آن، سندی در دسترس نبود، اما معلوم میشود که سندیکا ثبت نشده و بنابراین (پیوست ۶) اقدام به ثبت آن میشود. اساسنامه‌ای هم تهیه می‌کنند (پیوست ۷) که مهمترین نکات آن چنین است:

- از وظائف سندیکاست که نرخ و شرایط بیمه نامه و کارمزد را تنظیم و تصویب کند؛
 - ارکان سندیکا چنین است:
 - جلسات عمومی که حداقل ماهی یک بار تشکیل میشود؛
 - رئیس (که مدیر عامل شرکت بیمه ایران و یا قائم مقام او می‌باشد) و قائم مقام رئیس؛
 - دبیر کل که مسئول امور اداری سندیکاست و در اولین جلسه هر سال به اکثریت آرا انتخاب میشود؛
 - خزانه‌دار.
 - در حالی که اعضا آرای برابر دارند، اما ۵۰٪ از هزینه سالیانه سندیکا توسط شرکت سهامی بیمه ایران و بقیه بطور مساوی توسط سایر شرکتهای بیمه تامین خواهد شد.
- و بالاخره سندیکا در تاریخ ۱۳۴۵/۱۱/۲۳ به شماره ۸۳۲ در اداره ثبت شرکتهای و مالکیت صنعتی ثبت می‌شود (پیوست ۸) و بعد آگهی تاسیس در روزنامه رسمی (پیوست ۹) مورخ ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ چاپ می‌شود.
- باز هم مستندات و سوابق سندیکای تاسیس شده، در اختیار نیست، اما در ماده ۷۵ قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری (مصوب ۱۳۵۰/۰۳/۳۰) آمده است که:
- "موسسات بیمه که در ایران کار می‌کنند عضو سندیکای بیمه‌گران ایران شناخته می‌شوند. اساسنامه این سندیکا بوسیله بیمه مرکزی ایران با جلب نظر اعضای سندیکا تدوین می‌شود و حداکثر ظرف شش ماه پس از تشکیل بیمه مرکزی ایران به تصویب شورای عالی بیمه خواهد رسید."
- از مصوبات اولیه شورای عالی بیمه چنین مستفاد میشود که سندیکا فعالیت‌هایی داشته و از جمله در ماده ۷ از آئین نامه شماره ۳ (تعرفه میزان کارمزد و حق بیمه) به "نرخهای تعرفه آتش‌سوزی و باربری و بدنه اتومبیل" که توسط سندیکای بیمه‌گران ایران، در فاصله تیرماه ۱۳۴۴ تا خرداد ماه ۱۳۴۷، مصوب شده، اشاره می‌گردد. اما هر چند اساسنامه سندیکای بیمه‌گران ایران در جلسه مورخ ۲ شهریور ۱۳۵۱ شورای عالی بیمه (بموجب همان ماده ۷۵ قانون تاسیس بیمه مرکزی و بیمه‌گری) تصویب میگردد، در پرونده ثبتی سندیکا اثری از تغییر اساسنامه قبلی (پیوست ۷) با اساسنامه اخیرالذکر (پیوست ۱۰) وجود ندارد. البته این عدم توجه مدیران وقت سندیکا باعث نشده که از امتیاز مندرج در بند ۱۰ ماده ۱۰ همان قانون استفاده نکنند و بنابراین همیشه "مدیر عامل یکی از موسسات بیمه" از طرف ایشان، عضو شورای عالی بیمه بوده است.
- مهمترین نکات مندرج در اساسنامه اخیر الذکر چنین است:
- دیگر تنظیم نرخ و شرایط بیمه و کارمزد، بعهده سندیکا نیست، چرا که این طبق قانون به بیمه مرکزی ایران محول شده است؛
 - ارکان سندیکا عبارتند از:
 - شورای عمومی که لااقل ماهی یکبار تشکیل میگردد؛
 - دبیرکل که مسئول امور اجرائی و اداری سندیکا ست؛
 - خزانه‌دار.

- رئیس شورای عمومی و رئیس سندیکا، مدیر عامل شرکت سهامی بیمه ایران (و در غیاب وی، قائم مقام ایشان) خواهد بود؛
- جلسات شورای عمومی با حضور دو ثلث اعضا رسمیت می‌یابد و از جمله حضور رئیس شورای عمومی برای رسمیت ضروری است؛
- میزان آرای هر عضو (حداکثر سه رای) به " سرمایه پرداخت شده و اندوخته‌های سرمایه‌ای یا ودیعه قانونی " ارتباط داده میشود؛
- هر چند باز هم ۵۰٪ هزینه‌های سندیکا را شرکت بیمه ایران متقبل میشود، اما سهم سایر اعضا از ۵۰٪ باقیمانده، به میزان تعداد آرائی خواهد بود که در شورای عمومی دارند.

با تصویب لایحه " ملی شدن موسسات بیمه و ... " (در تاریخ ۱۳۵۸/۰۴/۰۴) شرکتهای بیمه عضو، بعضاً یا ملی، یا این که از ادامه فعالیت در ایران منع شدند و در نتیجه با توجه به ماده ۱۲ اساسنامه ثبت شده (پیوست ۷) عضویت ایشان باطل و بنابراین سندیکا از حالت فعال خارج شد.

در خرداد ماه ۱۳۸۵، آقای علی اکبر ریشه، معاون وقت بیمه‌های مهندسی در شرکت بیمه ایران، نقل کرده‌اند که در سال ۱۳۶۰ (وقتی که در بیمه مرکزی ایران مشغول به کار بوده‌اند) چند ماهی برای رسیدگی به اوضاع سندیکا به محل آن در خیابان ملک الشعراى بهار رفته‌اند و حاصل آن که، ۴ یا ۵ قطعه فرش متعلق به سندیکا را که غیر ضروری میدیده‌اند، فروخته‌اند و پولش را به صندوق واریز کرده‌اند و بعد هم همه اسناد موجود در محل را به سرکار خانم الهه عمویی (که در آن زمان از همکاران بیمه مرکزی ایران بوده‌اند) تحویل داده‌اند. از آنجا که سرکار خانم عمویی، بعداً سوابق خود را باز خرید کرده‌اند، هنوز دسترسی به آن اسناد مورد اشاره آقای ریشه، میسر نشده است.

با تصویب قانون تاسیس موسسات بیمه غیر دولتی در سال ۱۳۸۰، از سال ۱۳۸۲ نخستین گروه شرکتهای بیمه خصوصی مجوز فعالیت گرفتند و سپس شورایعالی بیمه در جلسات مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۱۲ و ۱۳۸۳/۰۴/۰۹ اساسنامه جدیدی را (پیوست ۱۱) برای سندیکای بیمه‌گران ایران تصویب نمود.

مهمترین نکات مندرج در این اساسنامه چنین است:

- ارکان سندیکا عبارتند از:
 - شورای عمومی که حداقل ماهی یکبار تشکیل جلسه میدهد و از بین خود، یک رئیس، یک نایب رئیس و یک منشی و یک خزانه‌دار، انتخاب می‌کنند؛
 - دبیرکل که برای اولین بار، بالاترین مقام اجرائی سندیکا تلقی میشود؛
 - بازرس.
 - اعضا دارای حق رای مساوی هستند و حق عضویت اولیه و سالیانه ایشان نیز برابر خواهد بود.
- تقریباً ۸ ماه پس از تصویب اساسنامه مذکور، اولین جلسه شورای عمومی سندیکای بیمه‌گران ایران بنابه دعوت رئیس کل بیمه مرکزی ایران (در تاریخ ۱۳۸۳/۱۲/۰۵) تشکیل و رئیس و نایب رئیس شورای عمومی و نماینده برای عضویت در شورای عالی بیمه انتخاب میشوند.

انتخاب دبیرکل تا جلسه ششم شورای عمومی (که پس از جلسه اول ، دیگر با دعوت رئیس شورای عمومی تشکیل میشود) در تاریخ ۱۳۸۴/۰۴/۰۵ انجام میشود و سپس در هفتمین جلسه (۱۳۸۴/۰۴/۱۲) خزانه‌دار و منشی نیز انتخاب میشوند .

پیگیری سوابق ثبتی سندیکا باعث میشود که احیای سندیکای قبلی مورد تصویب شورای عمومی قرار گیرد و در نتیجه سندیکای بیمه‌گران ایران ([پیوست ۱۲](#)) از لحاظ قانونی احیا می‌گردد .

در نهمین جلسه شورای عمومی (مورخ ۱۳۸۴/۰۶/۰۶) مصوب شد تا سه کمیسیون آغاز به کار کنند :

- کمیسیون راهبردی ؛
- کمیسیون فنی ؛
- کمیسیون اخلاق و رفتار حرفه ای .

در دهمین جلسه شورای عمومی (مورخ ۱۳۸۴/۰۷/۰۳) آرم (لوگوی) سندیکا ، تأیید شد . در همین جلسه ، اعضای کمیسیونهای مصوب جلسه قبل نیز تعیین شدند .

در یازدهمین جلسه (مورخ ۱۳۸۴/۰۸/۱۵) موسسه اصول پایه فراگیر بعنوان بازرس سندیکا انتخاب گردید . در دوازدهمین جلسه شورای عمومی (۱۳۸۴/۱۲/۰۷) منشی وقت ، بدلیل تغییر مسئولیت ، جایگزین شد . در پانزدهمین جلسه (مورخ ۱۳۸۵/۰۳/۰۷) حق عضویت اولیه و حق عضویت سالیانه سال ۱۳۸۵ (هر کدام بمبلغ ۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ریال) تصویب گردید .

صورت‌های مالی منتهی به پایان سال ۱۳۸۴ در شانزدهمین جلسه (۱۳۸۵/۰۴/۰۴) شورای عمومی تصویب گردید .

در هفدهمین جلسه (۱۳۸۵/۰۵/۰۱) مصوب گردید که علی الحسابهای هزینه درخواست شده از اعضا در سال ۱۳۸۴ (بمبلغ ۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ریال) بعنوان حق عضویت سال مذکور منظور شود .

در تاریخ ۱۳۸۶/۰۶/۰۵ (در هجدهمین جلسه شورای عمومی) مصوب گردید تا دبیرخانه سندیکا ، از محل دفتر خصوصی دبیرکل ، به نشانی ، تهران ، خیابان مطهری ، شماره ۲۵۵ ، کدپستی ۱۵۸۶۸ منتقل شود .

در بیست و چهارمین جلسه شورای عمومی ، رئیس و نایب رئیس و منشی دوره قبل ، به اتفاق آرا ، مجدداً انتخاب گردیدند . در همین جلسه حق عضویت سال ۱۳۸۶ نیز برابر با ۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ریال تصویب گردید .

در بیست و ششمین جلسه شورای عمومی ، با توجه به استعفای خزانه دار قبلی ، خزانه دار جدید به اتفاق آرا ، انتخاب گردید .

صورت‌های مالی منتهی به پایان سال ۱۳۸۵ در جلسه شماره ۳۰ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۴ شورای عمومی تصویب گردید و بازرس قبلی نیز در سمت خود ابقا شد .